

Ds. Reitze van Giffen
(1859-1938)

Intredepreek bij de bevestiging als predikant in de
Gereformeerde kerk van Warns en Hemelum
op zondagmiddag 4 oktober 1891

Lezing: Romeinen 1: 1-17

Opschrift en heilwens

Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, afgezonderd tot het Evangelie van God, (Hetwelk Hij te voren beloofd had door Zijn profeten, in de heilige Schriften).

Van Zijn Zoon, Die geworden is uit het zaad van David, naar het vlees;

Die krachtelijk bewezen is te zijn de Zoon van God, naar den Geest der heiligmaking, uit de opstanding der doden) namelijk Jezus Christus, onzen Heere:

(Door Welken wij hebben ontvangen genade en het apostelschap, tot gehoorzaamheid des geloofs onder al de heidenen, voor Zijn Naam;

Onder welken gij ook zijt, geroepenen van Jezus Christus!) Allen, die te Rome zijt, geliefden Gods, en geroepen heiligen, genade zij u, en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

Paulus' verlangen naar Rome

Eerstelijk dank ik mijn God door Jezus Christus over u allen, dat uw geloof verkondigd wordt in de gehele wereld. Want God is mijn Getuige, Welken ik diene in mijn geest, in het Evangelie Zijns Zoons, hoe ik zonder nalaten uwer gedenke;

Allen tijd in mijn gebeden biddende, of mogelijk mij nog te eniger tijd goede gelegenheid gegeven wierd, door den wil van God, om tot ulieden te komen.

Want ik verlang om u te zien, opdat ik u enige geestelijke gave mocht mededelen, ten einde gij versterkt zoudt worden;

Dat is, om mede vertroost te worden onder u, door het onderlinge geloof, zo het uwe als het mijne.

Doch ik wil niet, dat u onbekend zij, broeders, dat ik menigmaal voorgenomen heb tot u te komen (en ben tot nog toe verhinderd geweest), opdat ik ook onder u enige vrucht zou hebben, gelijk als ook onder de andere heidenen.

Beiden Grieken en Barbaren, beiden wijzen en onwijzen ben ik een schuldenaar.

Alzo hetgeen in mij is, dat is volvaardig, om u ook, die te Rome zijt, het Evangelie te verkondigen.

Het onderwerp van den brief

Want ik schaam mij des Evangelies van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk, die gelooft, eerst den Jood, en ook den Griek.

Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof; gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

Zingen: Ps 92:1

Laat ons den rustdag wijden,

Met psalmen tot Gods eer.

't Is goed, o Opperheer,

Dat w' ons in U verblijden.

't Zij d' uchtendstond, vol zoetheid,

Ons stelt Uw gunst in 't licht;

't Zij ons de nacht bericht,

Van Uwe trouw en goedheid.

Verkondiging :

Geliefde gemeente!

Door de zonde is de wereld omgekeerd. De leugen die men uit het diepst zijner ziel heeft te verfoeien, wordt door een iegelijk, die in de zonde leeft, gekweekt en getroeteld.

Hoe dikwerf toch ziet men het niet in de wereld, dat ener er zich op verheft, ja zelfs het zich eene eere rekent, wanneer men iemand door allerlei leugen en list heeft bedrogen. Voor deze zonde, die zoo gruwelijk is in Gods heilige oogen, zich te schamen, o neen, dat komt bij een zondaar niet op. In tegendeel, het is eer eene eere stellen in zijn eigen schande. Schaamte gevoel over het bedrijven van allerlei ongerechtigheid, het zij bedekt voor het oog der menschen of meer openbaar, dat kent hij niet. Wel kent de goddelooze een valsche schaamte. Immers zoo hij zich bevindt onder zijns gelijke /

dan zou hij zeer zeker beschaamd zijn, wanneer hij genoodzaakt werd opentlijk te spreken van den Christus, wanneer hij hen, die zoo moedwillig en klakkeloos Gods heiligen naam misbruiken, zou moeten bestraffen, wanneer hij voor de eere van dien Koning aller koningen zou moeten opkomen. O voorzeker dit zou hem een bron van ellende zijn, dit te doen zou hem een vuurroode blos van schaamte op het aangezicht jagen. Ziet die valsche schaamte, die hem bespottelijk maakt in het oog zijner medezondaren, die kent hij; vandaar ontwijkt hij alle gelegenheden waardoor hij zich deze jegens den goddeloozen op den hals zou halen. Het zwijgen van Christus en van het Evangelie, waarin God voor den doem schuldigen zondaar een weg geopend heeft, om het eeuwig verderf /

te ontloopen, is een eerste eisch den spotlust der zijnen te ontloopen. Wat God de Heere daar van zegt, hoe deze ten zeerste zijne handelwijs laakt, ja zelfs hierover toornst en hem reeds in dit tijdelijk leven onder den vloek brengt, daar over bekommert hij zich niet. Immers wat deert hem dien God, waarvan zooveel gesproken wordt, maar die, dit is de fluisterdiepste grondtoorn zijn harten, toch niet bestaat; zoo hij zich maar aangenaam weet voor te doen bij zijn medezondaren, zoo hij zich bij voortdoring maar in hun gunst mag verheugen dan toch heeft hij genoeg. Hier lispelt bij voortdoring de stem der valsche schaamte. Het is echter de wereldling niet alleen, die behept is met deze valsche schaamte. Ook de geloovige kent er iets van. O! hoeveel zou hij u niet kunnen vertellen van gevallen, waarbij hij /

zweeg, waar hij had moeten spreken. Zweeg
wanneer hij in gezelschap van goddeloozen, den
driewerf heilige naam des Heeren hoorde lasteren;
zweeg wanneer zijn naaste door de rampspoeden in
dit tijdelijk leven, bijna tot wanhoop gedreven geen
uitkomst meer zag,
Had hij tegenover deze misbruikers van Gods naam
niet moeten ijveren met een heiligen ijver, had hij
niet moeten opkomen voor dien God, aan wie hij
alle waarachtigheid te danken had. Had hij
tegenover deze wanhoopigen niet moeten spreken
van dien eenen God, die de levensdraad aller
mensen in handen heeft en die, hoe donker het
ook op hun weg mocht zijn, toch in staat was licht
te scheppen temidden dier duisternis? van dien God,
die spreekt en het is er en die gebiedt en het staat
er./

Voorzeker zulke aanklachten des harten kan iedere
geloovige zich herinneren, maar toch hij heeft iets
in tegenstelling van den wereldling, bij wien
voortdurend die valsche schaamte heerscht als een
onmeedogend tyran. De geloovige kent ook dat
hartgrondig berouw over zijne zonde; als een kind
beweent hij deze zonde voor zijnen Vader. Deze
falsche schaamte is hem een doorn in het oog, een
ondragelijke last, dien hij heeft te torschen. Bij
voortduring vraagt hij gedurende berouw,
onthefing van deze last aan de Heere zijn Heiland,
die immers, althans in beginsel, die heerschappij der
valsche schaamte heeft verbroken. Juist het berouw
over deze zijne zonde, is het bewijs dat hij heeft die
ware schaamte, die schaamte waarbij hij
verootmoedigd zijn aangezicht bedekt voor dien
genadige God, Hem aanroept, hem bede hem in het
vervolg ter zijde te willen staan, hem zijn
goddelijke hulpe niet /

te onthouden, door welke hulp hij alleen in staat zal zijn meer en meer die valsche schaamte in zich te vernietigen en voor de eere en naam zijns Heeren uit te komen. O! hij zou dien Paulus wel kunnen benijden wanneer de heilige apostel daar staande in de kracht zijns Heeren in Rom 1:16 daar zoo fier en heldhaftig uitroept *Want ik schaam mij het Evangelie van Christus niet; want het is eene kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft eerst den Jood en ook den Griek.* Laat ons in dit middaguur bij deze woorden eenige oogenblikken stilstaan en u, onder 's Heeren hulpe, daarbij wijzen

- 1ste op de inhoud van het Evangelie
- 2^e de aanvaarding van het Evangelie
- 3^e de vrucht van het Evangelie.

Eer we hiertoe overgaan laat ons zingen Ps1:1

*Welzalig hij, die in der bozen raad,
Niet wandelt, noch op 't pad der zondaars staat,
Noch nederzit, daar zulken samenrotten,
Die roekeloos met God en godsdienst spotten;
Maar 's Heeren wet blijmoedig dag en nacht
Herdenkt, bepeinst en ijverig betracht.*

ad I. Neen, Paulus schaamde zich het Evangelie van Christus niet; hij maakte er /

geen zwaarigheid van om hetzelfde te prediken onder een volk, hetgeen om zijn beschaafdheid destijds wereldberoemd was; de grootste wijsgeeren en diepste denkers der wereld waren geboren uit dat volk. Niettegenstaande ze uitstekendste krachten van het door de zonde bedorven natuurlijk verstand te beschikken had, boezemde dit den Apostel toch geen vrees in, maar durfde hij met alle vrijmoedigheid dat Evangelie ook onder de beschaafdsten heidenen te prediken. Ja zelfs hij was volvaardig die blijde boodschap in Rome te brengen; al was hij ook tot hertoe verhinderd geweest, deze zijne bereidwilligheid te toonen gelijk blijkt uit vs 13, waar hij zelf getuigt, dat hij menigmaal voor genomen had tot hen te komen, maar door de goddelijke voorzienigheid in zijn voornemen was verhinderd geweest. Deze vuurige begeerte bezielde hem, opdat hij ook te Rome een middel in des Heeren hand mocht zijn, waardoor de Heere aldaar zijne gemeente vergrootte; daar hij toch beide: Grieken en barbaren dat is beschaafden en onbeschaafden /

beide wijzen en onwijzen, of dat is geleerden en ongeleerden een schuldenaar was. De apostel wil dus zeggen: het was zijn ambt en plicht het evangelie te verkondigen aan volken van allerlei aard en karakters.

Daar toch en nu herhaalt hij in vs 15. zijne bereidwilligheid, al hetgeen in hem was, dat is wat hem aanging, hij volvaardig was, om ook onder de geloovigen te Rome het Evangelie te verkondigen. En wel had de Apostel redenen om deze brief aan de Romeinen te schrijven. De eerste, meer algemeene rede was wel deze: De Christenen te Rome hadden nl. vernomen het voornemen van Paulus, om tot hen over te komen, en daar de Apostel nu toefde en telkens draalde, zoo vatte de gedachte bij hen post, dat hij met vrees bezield was, om in deze groote wereldstad het Evangelie te brengen.

Om deze valsche meening dan te bestrijden, schrijft Paulus deze brief van uit Corinthe, alwaar hij omstreeks het jaar 54 n. Chr. vertoefde om aalmoezen in te zamelen in Griekenland en Macedonië /

voor de verarmde Christelijke gemeente te Jeruzalem. Nu reisde hij door Macedonië naar Griekenland alwaar hij 3 maanden vertoefd heeft en bij die gelegenheid zeer zeker ook te Corinthe is geweest; van waar hij deze brief aan de Romeinen schreeft. Ook een meer bijzondere rede had Paulus tot schrijven aan de Christenen te Rome. Zij lag namelijk hierin, in de verdeeldheid, die er bestond tusschen de geloovige Joden en de bekeerde heidenen te Rome, die zeer nadeelige gevolgen voor de gemeente na zich kon slepen. Deze twisten toch hadden reeds een nadeeligen invloed op een allerge wichtigst leerstuk van het Evangelie betreffende de rechtvaardiging van een zondaar voor God. Geen stuk toch is er, waar de Apostel zoo uitvoerig over handelt, als over de leer der rechtvaardigmaking, alleen uit genade door het geloof, zonder de verdienstelijkheid der werken. Hij schreef hier voornamelijk zoo uitvoerig over, omdat dat leerstuk in de gemeente van Rome verkeerd begrepen werd. Het volksveroordeel toch bij de Joden bestond hierin, dat zij de rechtvaardigmaking uit de werken der wet zochten. Zij meenden toch, dat zij /

door het onderhouden der heilige plechtigheden, in de wet van Mozes voorgeschreven, bij welke de pharizeën nog een tal van willekeurige instellingen voegden, een uitsluitend recht hadden op de goddelijke gunst en dat de Christenen uit de heiden, wanneer zij in dit voorrecht deelen zouden, zich mede aan de besnijdenis en andere wettische plechtigheden onderwerpen moesten. Deze verderfelijke dwaling toch gaf den apostel aanleiding, om de leer van des zondaars rechtvaardigmaking, alleen uit het geloof, zonder dat de werken, als grond van verdienste eenigzins in aanmerking komen, uitvoerig te verklaren. Die hoogmoedige gedachten van de Christenen uit de Joden, die meenden dat zij ver boven de heidenen verheven waren, gaf den apostel aanleiding, om de gemeente te Rome onder het oog te brengen, dat sedert Christus komst niet alleen het onderscheid van volkeren was weggenomen, maar dat zelf de Joden om het smadelijk verwerpen van den Heiland, voor een geruime tijd verworpen waren. Om nu deze /

nationale trots ook bij de Joden Christenen te breken, wijst de apostel hier op het Evangelie, hetwelk Christus tot inhoud heeft. Dat Evangelie, vergezeld door de krachtige werking des Heiligen Geestes, heeft, wanneer het gepredikt wordt zulk een krachtige uitwerking, dat het de overwinning behaalt over dood en duivel, hel en verdoemenis, vergeving der zonden schenkt, zondaren tot Gods kinderen maakt en tot heerser over hemel en aarde. Ziet, dat vermag alleen het Woord Gods, in tegenstelling van alle menschenwoord, hetwelk toch nooit, met welk een bezielende kracht ook gesproken, hoe schoon ook uitgedrukt, dat steenen harte eens zondaars kon vermorzelen. Dat is juist de heerlijkheid en het sieraad van dezen Koning Jezus Christus dat Hij een onmachtig, veracht woord laat hooren, dat door de geheele wereld veroordeeld en met voeten getreden wordt; maar niemand kan toch zalig kan worden, tenzij hij daaraan gelooft en het voor machtiger houdt dan alle kracht den wereld /

Ja dat Evangelie dan dat terstond na de zondeval in de paradijsbelofte reeds is geopenbaard, wordt ons Christus trapsgewijze al zuiverder en zuiverder voor ogen geschilderd. Ook de aartsvaders, benevens alle geloovigen uit het O.T. werden alleen zalig door het geloof in dien beloofden Messias, die op allerlei wijze schaduwachtig in het O.T. was afgebeeld. In het O.T. onder het volk Israel; hetwelk hij onder alle volkeren, die op den aardbodem leefden, alleen had uitverkoren om zijn goddelijke kracht in het Evangelie geopenbaard te ondervinden. Onder dat volk alleen had God de Heere zijne kinderen, die bewerkt door dat Evangelie uit de ruischende kuil van zonde en ellende waarin zij zich zelven door hunne ongerechtigheden hadden geworpen, werden opgetrokken, om hunne voeten op een rotsteen te stellen, en die rotsteen was Christus. Voorzeker die geloovigen onder het O.T. ondervonden door de verlichting des /

Heiligen Geestes dat Hij een rotsteen was voor hun verstand, door als hun Hoogste Profeet, die door God de Vader reeds van eeuwigheid was verordineerd en nu in den tijd in het woord Gods geopenbaard was de macht der dwaling te verbreken, om deze door het woord der waarheid te doen vervangen. Vandaar steeds hunne bede die overblijfselen der dwaling wegtenemen, als zoovele struikelblokken, waardoor zij verhinderd werden, de wonderen van Gods wet te aanschouwen. En gaf de Heere zijn verlichtende genade over die wet, dan was er in hun ziele een juichen over de wonderen van dat Woord, hetwelk dien Messias in zulk een liefelijke gestalte voor hun geloofsoog schilderde. Immers hoor slechts de profeet David, wanneer bij uitroept: *Uwe getuigenissen zijn wonderbaar, daarom bewaart ze mijne ziel. De opening uwer woorden geeft licht, de eenvoudigen verstandig makende.* Luister naar zijne zielvoerende klachte wanneer hij ziet, dat dat Woord Gods niet wordt bewaard. Dan weent zijne ziel uitroepende: *Waterbeker vlieten af uit mijne oogen, omdat men uwe wet niet onderhoudt.* /

Ook als Priester was onder dat Oude Testament in dat Evangelie die Messias beloofd. Het slechts op de menigvuldige offeranden die in Israel werden gebracht, als zoovele afbeeldingen van dat eene, ware offer, dat in de volheid des tijds zou komen, om als het lam Gods de zonde der wereld weg te nemen. Voorzeker in al die offers lag een diepe beteekenis; de ware offeraar beleed hierbij zijn zonde, die hij op het dier legde, zoodat dit beest plaats vervangend, dit is in Zijne plaats den dood onderging, die de offeraar zelf moest ondergaan. Ook was het dier een rein dier, dat zelf geen bewuste zonde had ondergaan, als zulk een treffend voorbeeld van onze Messias, die zelf rein, zonder zonde voor ons in zijn aangenomen menschelijke natuur den dood onderging. Als Koning vinden we onzer Heiland in het O.T. reeds afgeschaduwd in een David en Salomo.

Want gelijk David al zijne vijanden van nabij en verre, overwon en in staat was door de kracht zijns Gods, alle menschelijke macht, waarmede bij te kampen had, te overwinnen /

zoo ook was Christus in staat alle machten in hemel en op aarde aan zich te onderwerpen. David kon slechts de menschelijke machten op aarde verbreken, Christus kon er de menschelijke en de geestelijke machten verbreken. David op het toppunt zijner roem na zoovele zegepralen op zijne vijanden, moest vallen voor die Satanische geestelijke macht in zijn ziel, bekoord door de schoonheid eener vrouw. Waar David voor bezweek, daar moest Christus deze macht voor hem verbreken. Zoo zien we dat David, op lange na niet, alles van dien Christus afbeeldde, wat in Hem werkelijk te vinden was. En waar David met de scherpte des zwaards al zijne vijanden vernietigd had, daar zien we een Salomo, rustende op zijne lauweren, genietend de vruchten van de zegepralen zijns vaders. In een David dus de strijd, in een Salomo de vrede, Christus echter vereenigt beide koningen in zich. Hij is en een strijdbaar held, die de helsche machten voor de zijnen overwint; hij is tevens een vredevorst, die de vruchten zijner zegepralen, n.l. vrede uitdeelt aan diegene die Hij reeds van eeuwigheid heeft liefgehad. /

Ziet dus in welk een wondervol, heerlijk kleet, die Messias in het Evangelie van het O.T. is gehuld. Maar zien nu allen dien Messias, zóó, als Hij is afgebeeld in dat Evangelie? O neen dat Evangelie toont alleen hem dien Messias zóó, die gelooft. Het geloof toch aléén is het middel, waardoor wij al die heerlijke eigenschappen in dien Messias vinden; door het geloof omhelzen wij dat Evangelie. Het geloof dus is een band, waardoor wij in vereeniging staan met dien rijken Christus en waardoor al zijne schatten, zoo dit geloof werkzaam is, ons toevloeien. Aangelegd wordt die band onmiddellijk door God den Heiligen Geest en als zoodanig is het den gave Gods. Geeft de Heere nu die gave des geloofs af m.a.w. dat geloofsvermogen, hetgeen gelijktijdig geschiedt met de wedergeboorte en de implanting in Christus, dan wordt zulk een ziele met al hare vermogens omgezet, van Satan af tot Christus toe en zullen ten slotte de neigingen en begeerten, naar welke zijden deze soms ook gewend waren, toch tenslotte in de strik der zonde /

weer uitgaan naar Christus. Evenals een kompas, dat hoe ook gedraaid toch tenslotte, zoo met het aan zich zelf overlaat steeds naar het noorden zal wijzen. Zoo ook is het gelegen met die ziele, die dat geloofsvermogen ontvangen heeft, als is het zelfs bij een kind, steeds zal het blijken dat de uitgangen der ziele gericht zijn op Christus. Doch een kind kan zich nog geen bewuste gedachte van God den Heere vormen, vdr. kan men hetzelfde ook nog geen dadelijk geloof toeschrijven. Dadelijk wordt dit geloof eerst wanneer het verstand meer ontwikkeld wordt. Gelijk toch in het natuurlijk leven alles zich trapsgewijze ontwikkelt, zoodat uit een eikel, de wortel stam en takken geleidelijk voortkomen, de wondervolle groeikracht van God ontvangende, zoo ook is het in de geestelijke wereld dat geloofsvermogen ontwikkelt zich gelijk die eikel, langzamerhand tot een dadelijk geloof. De Heere bedient zich daarbij van middelen gelijk de prediking des Woords en de bediening der Heilige Sacramenten, onder de bediening van dat Woord wordt dat geloof gevoed; het Evangelie verkondigd in de vergadering der geloovigen begint nu vat te krijgen op het hart van Gods uitverkorenen door middel van het geloofsvermogen /

hetwelk zich nu in daden openbaart. Het geloof toch op zich zelf genomen oefent geen kracht uit ter zaligheid, maar wel het Evangelie, dat men gelooft, welke kracht door het geloof wordt ondervonden. Nu eerst door het geloof wordt dat Evangelie voor Gods kind een ware blijde boodschap, wordt het een goddelijk getuigenis van de grootste goddelijke liefdedaad en openbaart zich als zoodanig aan het hart van den door de zonde, schuldigen en rampzaligen mensch, door met goddelijke kracht hem te doen gevoelen dat hier het woord is, dat aan al de behoeften van zijn hart voldoet en nogthans in zijn door de zonde verkankerd hart nimmer zou zijn opgekomen; hier het woord hetwelk zijn zoekende ziel zocht en nogthans nimmer zou hebben gevonden; hier het woord hetwelk als een middel in Gods hand zijn hart veranderen wil. Ja, zijn hart zegt hem door de kracht des geloofs, dat hij na het hooren van dit Evangelie een ander worden moet voor God en menschen, of het recht verbeurt van zich in dat woord, hoe verblijdend het ook klinkt, zich te verblijden. Na aldus u gewezen te hebben op de rijke inhoud van dat Evangelie, /

hetwelk door het geloof eerst een heerlijke beteekenis krijgt voor Gods kind, zoo laat ons ten 3^{den} stilstaan bij de vrucht die dit Evangelie afwerpt.

Doch voor u ..zingen Ps 19: 4 en 5 Collecte

4

*Des Heeren wet nochtans,
Verspreidt volmaakter glans,
Dewijl zij 't hart bekeert,
't Is Gods getuigenis,
Dat eeuwig zeker is,
En slechten wijsheid leert.
Wat Gods bevel ons zegt,
Vertoont ons 't heiligst recht,
En kan geen kwaad gedogen.
Zijn wil, die 't hart verheugt,
Eist zuiverheid en deugd;
Verlicht de duistre ogen.*

5

*Des Heeren vrees is rein;
Zij opent een fontein
Van heil, dat nooit vergaat,
Zijn dierbre leer verspreidt,
Een straal van billijkheid;
Daar z' all' onwaarheid haat.
Z' is 't mensdom meerder waard,
Dan 't fijnste goud op aard'.
Niets kan haar glans verdoven.
Zij streeft in heilzaam zoet,
Tot streling van 't gemoed,
Den honig ver te boven.*

Onze tekst zegt het ons reeds het is een kracht Gods ter zaligheid, eerst den Jood en ook den Griek. Het Evangelie is een kracht Gods dat is een kracht, die van God uitgaat met veroordeeling van alle eigen kracht. Het is onze natuur zoo eigen in den weg van eigengerechtigheid onze zaligheid optebouwen; telkens toch ondervindt de geloovige die zondige neiging om toch ook iets aan zijne zaligheid toetoe doen; deze neiging toch voortgekomen uit een hart geheel bezoedeld door de zonde kan geen Gode aangename werken voortbrengen, en dus geen kracht uitoefenen ten goede maar doet ons ik daarentegen meer en meer nestelen in de zonde. Dus hebben we wel in het oog te houden dat het Evangelie dan eerst een kracht ter zaligheid kan zijn, wanneer het is een kracht, die van God is. Hoe kunnen we nu weten of het een kracht Gods dan wel een kracht uit onszelf is? /

Voordurend toch blijft de eisch v. het Evangelie ons zelf te verloochenen en Christus achterna te volgen. Deze eisch van zelfverloochening kan alleen volbracht worden door een kracht, die van God uitgaat. Zoo de geloovige dus werkelijk in staat is de zondige begeerte zijns harten vaarwel te zeggen, hieraan niet toegevend uit liefde tot Christus, dan voorzeker zal deze daad tot stand gebracht worden door een kracht, voorvloeiende uit God. Christus als het hoofd zijner gemeente. Vandaar ook, door Christus de noodzakelijkheid aangewezen in Hem te blijven, daar buiten Hem die kracht Gods nergens is te vinden en alle andere krachten, die niet van Christus uitgaan slechts ten verderve voeren. Werkt aldus het Evangelie door het geloof, dan voorzeker oefent het een kracht uit, leidende ter Zaligheid. Dit woord Zaligheid geeft te kennen eene volheid; zoodat Zaligheid eigl. beteekent eene volheid van geluk; eigl. moest er staan gelukzaligheid. Welgelukzaligheid geeft te kennen, dat die volheid van geluk zoo sterk mogelijk wordt bedoeld. Zoo dan is het Evangelie /

een kracht Gods ter zaligheid, omdat het als een woord Gods der hoogste liefde, den zondaar, die op den weg des verderfs blindelings voortholt; bij de inwendige roeping, waarbij God de Heere zijn woord doet doordringen tot in het hart der zondaar veroordeelt, doet uitzien tot Christus, zijn vrees overwint, zijn moed opwekt, de schoonste hoop uitstort in zijn hart, hem ten diepste door schuld zijner zonde doet gevoelen en tevens de macht dier zonde doet overwinnen door een gedurig opzien tot Christus.

Het Evangelie is een kracht Gods ter zaligheid, omdat het de doemschuldige en van nature Gode vijandige zondaar in de handen voert van een Zaligmaker, die hem reinigt door zijn bloed en vernieuwt door zijn Geest; tegelijkertijd het oordeel der verdoemenis afwendende van zijn hoofd en de kracht eener verdorvenheid verbrekende in zijn hart. Het Evangelie van Christus is een kracht Gods tot vertroosting van den ellendigen en in zichzelf verloren zondaar tot beschaming van den goddelooze, die in zijn schulden wandelt, tot vernedering van den hoogmoedigen mensch. /

Ja dit vermag het Evangelie van Christus alleen. De wet Gods kan ons slechts veroordeelen, doen vreezen, na duizend vergeefsche inspanningen om haar geheel te gehoorzamen, moedeloos maken, of bij de valsche inbeelding van haar in genoegzame ja voorbeeldige mate te onderhouden, door hoogmoed verderven; maar het Evangelie van Christus dat den in zichzelf verlorene behoudt en den Verlosser ons verkondigt, eene kracht der hope en der liefde is onze zielen opwekkende, doet ons met schaamte in het stof der aarde nederzinken bij het ervaren van zooveel liefde tegenover onze ontrouw, liefdeloosheid ja menigvuldige blijken der natuurlijke haat en vijandschap Gods. Dit Evangelie van Christus door het geloof aangenomen oefent een kracht Gods ter zaligheid uit, eerst voor den Jood en ook den Griek. Geloof is dus een noodzakelijk vereischte om de kracht van dit Evangelie te ervaren. Onderscheid van volk of karakters, komt derhalve hier in geen aanmerking. Dit wordt toch nader door den Apostel verklaard, /

wanneer hij zegt eerst den Jood en ook den Griek. Hij bedoelt alle volken, die in zijn tijd bekend waren, onder den naam van Jood en Griek. Wat derhalve de krachtadige werking van het Evangelie aangaat, om allen, die gelooven tot de zaligheid te brengen, zoo stonden Joden en heidenen nu gelijk; de eersten hadden geen voorrecht boven de laatsten en de laatsten waren zoo min uitgesloten als de eerste. Maar wat beteekent dan het woordje eerst? eerst den Jood en ook den Griek. Het is waar, het Evangelie moest eerst aan de Joden en daarna aan de heidenen verkondigd worden, gelijk wij dat ook voorzegd vinden in Jes 2:3. *En vele volken zullen henen gaan en zeggen: Komt laat ons opgaan tot den berg des Heeren, tot het huis van den God Jakobs, opdat Hij ons leere van zijne wegen, en wij wandelen in zijn paden; want uit Sion zal de wet uitgaan en des Heeren woord uit Jeruzalem.* Paulus was daarom ook gewoon, wanneer hij in een plaats kwam, zich eerst tot de Joden te wenden en daarna tot de heidenen, Maar hoogstwaarschijnlijk wordt hier iets anders bedoeld. /

In het Grieksch staat letterlijk, en den Jood eerst, en den Griek. Nu beteekent eerst, zeer dikwijls voornamelijk. Nemen wij het in deze zin: zoo wel den Jood voornamelijk als ook den Griek, dan wil de Apostel dit zeggen; dat er zelfs voor den Jood, zie zich zoover boven den heiden bevoorrecht rekt, geen ander middel ter zaligheid is dan de geloovige aanneming van het Evangelie. En met recht kon de Apostel dit zeggen, dat ook de Jood door het geloof alleen kon gerechtvaardigd worden. Want gelijk wij u reeds in het begin onzer rede gezegd hebben waren de Joden de bevoorrechtten nu in de dagen van het O.T. aan wie de woorden Gods waren toebetrouwd met verwerping van alle andere volkeren, die zich overgaven aan het goeddunken hunner harten, steeds dieper en dieper zinkende door hun toomelooze zinnelijkheid. Nu toch, na de hemelvaart van Christus, werd bij de uitstorting des Heiligen Geest, de kerk losgemaakt uit de enge windselen van het Israelitische volk, om zich uit te breiden over de geheel aarde. /

Nu toch was dat Evangelie bestemd een kracht Gods ter zaligheid te zijn en voor de tevoren zoo zeer bevoorrechtte Jood en voor de voorheen versmaadde heiden. Dat Evangelie, dat aanvankelijk hier op aarde reeds de zaligheid schenkt in de vrede, die de geloovigen hier op aarde reeds smaken, in het bewustzijn hunner rechtvaardigmaking door het geloof voor God drieenig; Apostel P(aulus) getuigt Rom 5:1. O, die vrede hier aanvankelijk op aarde door die van nature doemschuldigen genoten, is slechts een voorsmaak van die eeuwige vrede, die daar gesmaakt zal worden rondom den troon van het lam Gods, wanneer alle oorzaak van onrust n.l. de zonde voor eeuwig zal zijn weggedaan; dan toch zal die goddelijke vrede alle gelukzaligen doortintelen, wel bewust dat er nu geen macht meer bestaat, die hen die heerlijke vrede en dat volzalig geluk kan rooven. Maar toch dien eeuwige vrede zal hiernamaals niemand genieten die hier op aarde geen voorproef heeft gesmaakt van die vrede daarboven. Die vrede wordt hier aanvankelijk reeds genoten, daar overal in ons dierbaar Vaderland dat Evangelie, dat door het geloof een kracht Gods is ter zaligheid, wordt gepredikt. Ook hier in deze gemeente te Warns /

en Hemelum heeft het den Heere behaagt, de zuivere prediking des Woords te doen hooren. Daar toch tijdens de Reformatie der kerken de Heere gezorgd heeft, dat door naburige kerken het zaad des Evangelies hier ruimschoots werd gestrooid. Warns Toespraken. Want aan u, o eerwaarde consulent der gemeenten v. H. en Warns is een tijdlang de zorg dezer gemeenten door de Heere toevertrouwd. De Heere zelf heeft ook u als een middel in zijn hand willen gebruiken om de muren van zijn geestelijk Sion alhier optebouwen. Hoe verwoest dan ook dit huis des Heeren was, hoe jaren lang de vijand zijn schendende hand heeft uitgestrekt om dat Sion, waaraan de Heere een welbehagen heeft ware het mogelijk ook uit deze streken te verdoen, het heeft hem tot nog toe niet gebaat. De Heere heeft gewaakt over zijn huis; Hij heeft, in zijn gaarne getrouwe dienstknecht, met ijver en met het vuur des Heiligen Geestes aangegord om optekomen, ook hier te W. en Hem. voor de eere van uwen Koning. O! dat dan die pogingen om ook alhier het Koninkrijk des Heeren uittebreiden mochten worden gezegend, door Hem, die alle zegeningen in Zijne hand /

heeft, dat er ook gedurende uwe prediking alhier menig zaadkorrel in het harte van Gods kinderen mocht zijn gevallen, dan toch zult ook u zeer zeker het heerlijk genot smaken, de ontwikkeling daarvan te aanschouwen en zal u eens hierboven door den Koning der koningen het loon van een getrouwe dienstknecht ten deel vallen.

2. En waar in dit plechtig morgenuur door u als bevestiger een dienstknecht des Heeren in het ambt is gesteld, aldaar heeft het den Heere behaagd, dat er bij voortduring alhier in zijne wijngaard wordt gearbeid. Mocht het dan blijken, dat 's Heeren kracht in zwakheid worde volbracht, mocht die kracht Gods, die leidt ten zaligheid alhier in deze gemeente van Warns en Hemelum ruimschoots worden gevonden. Mocht hij, die door u is bevestigd, beseffen, dat hij als slijk aan des Heeren heilige vingeren zal worden gebruikt, dan tocht zal hij ook in staat zijn, zijn dure roeping, volgens des Heeren Woord, getrouwelijk te vervullen.

3. Ook u, hooggeachte collega's uit de naburige kerken des Heeren zij dank voor uwe hooggewaardeerde tegenwoordigheid in dit bedehuis. Reeds langen of korten tijd valt u /

de eer te beurt, als dienstknecht werkzaam te mogen zijn in des Heeren wijngaard. Wellicht is er reeds menig steentje voor dat geestelijk huis van Christus door u aangebracht en door des Heeren hand gelegd en heeft menig dienstjaar u reeds een rijke schat van ervaring in de bediening des Woords verschaft, o wil dan uw jeugdigen ambtgenoot, wanneer hij raad van noode heeft en tot u komt, niet van u stooten, maar hem behulpzaam zijn en uw schat van kennis en wijsheid voor hem ten toon stellen, opdat ook hij door u als middelen kostelijke wapenen in den strijd tegen de vorst der duisternis van den Heere moge deelachtig worden. Wapenen, waardoor hij in staat zal zijn als herder en leeraar in deze gemeente pal te staan tegenover de macht des ongeloofs van buiten, tegenover de twijfel, wankelmoedigheid, ontrouw en vleeschelijke lauwheid van binnen in zijn eigen hart. /

4.

(In potlood:)

Geachte broeders, leden van den kerkeraad. Mijn hart heeft ook een woord tot u. Wij staan tesamen in het heilig ambt: wij behooren te staan voor het aangezicht van God en zijn gemeente als een eenig man.

Waar een Roomsche priester in een gemeente komt staat hij alleen; een Gereformeerde leeraar heeft het voorrecht mede opzieners aan zijn zijde te vinden; wees gij voor mij, wat Aaron en Hur voor Mozes waren, die zijn armen ondersteunden bij het opheffen van den herdersstaf in den naam des Heeren. Ik beveel mij in uwe vriendschap en liefde alsmede in die der diakenen aan. Broeders bestuursleden van de kerkelijken kas; gij hebt door het bouwen der pastorie en haare inrichting naar mijn wensch mij reeds uwe welwillendheid betoond; ik betuig u daarvoor en voor alle vriendelijkheid mijne erkentelijkheid. Geve de Heer u te ondervinden /

dat waar gij verwaardigt wordt zijn huis te bouwen, Hij uwe huizen bouwen mogen en geve Hij u als levende steenen ook zelf opgebouwd te worden op het fundament Jezus Christus.

Geliefde Vader, en verdere familieleden Uwe tegenwoordigheid aan deze heilige plaats, is mij tot groote vreugde; wel mis ik haar, voor wie het zulk een liefelijke dag geweest zou zijn, haar kind in het heilig ambt te zien bevestigd worden.

O mocht de Heere ons geven, dat ons het Woord van God, waarvan ik heden een dienaar geworden ben, een reuke des levens ten leven zij. Mochten wij dat onze grootste schat achten een licht op ons pad en een lamp voor onze voet.

En mijn laatste woord, geliefde gemeente, die ik nu de mijne mag noemen, is tot U. /

Ik gevoel mij, diep onwaardig, gansch onbekwaam,
in alles afhankelijk van de genade Gods; maar ik
weet dat God mij geroepen heeft en die Hij roept
bekwaamt Hij ook. Dat geloof aan mijne roeping
heeft mij staande gehouden in moeielijke tijden en
zware beproefingen. Bid voor mij, opdat de Heere
mij wijsheid geve en vrijmoedigheid schenke, opdat
ook ik mij het Evangelie nooit schame en wij
tesamen mogen bevinden dat het is een kracht Gods
ter zaligheid een iegelijk die gelooft.

Amen

Ps 119:6

6

*'k Heb in mijn hart Uw rede weggelegd,
Opdat ik mij mocht wachten voor de zonden.
Gij zijt, o Heer' , gezegend; leer Uw knecht
Door 't Goddlijk woord, een helder licht bevonden,
En door Uw Geest, al d' eisen van Uw recht;
Zo wordt Uw eer nooit stout door mij geschonden.*